GENERALINIO ADVOKATO
MACIEJ SZPUNAR IŠVADA,
pateikta 2019 m. rugsėjo 26 d.[1]

Byla C-394/18

I.G.I. Srl
prieš
Maria Grazia Cicenia,
Mario Di Pierro,
Salvatore de Vito,
Antonio Raffaele,
dalyvaujant
Costruzioni Ing. Iandolo Srl

(*Corte d'Appello di Napoli* (Neapolio apeliacinis teismas, Italija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Bendrovės – Skaidymas – *Actio Pauliana* – Skaidyme dalyvaujančių bendrovių kreditorių interesų apsauga – Skaidymo procedūros teisinis saugumas – Šeštoji direktyva 82/891/EEB“

I. Įžanga

1. Romėnų teisėje kreditorių apsauga nuo jų skolininkų nesąžiningų veiksmų pirmiausia buvo užtikrinama, kaip yra nurodęs generalinis advokatas D. Ruiz-Jarabo Colomer, primityvia priemone, suteikiančia kreditoriui teisę parduoti skolos nesumokėjusį skolininką kaip vergą, o vėliau kreditoriui buvo numatyta galimybė pareikšti ieškinį, kuriuo jis galėjo panaikinti nesąžiningus ir kreditoriui nenaudingus skolininko veiksmus[2]. Toks ieškinys buvo grindžiamas trim svarbiausiais elementais[3]: pirma, realia žala, buvusia ieškinio pareiškimo metu (*eventus damni*); antra, nesąžiningu skolininko ketinimu pažeisti kreditorių teises (*consilium fraudis*) ir galiausiai tuo, ar tretieji asmenys žinojo apie sukčiavimą (*scientia fraudis*).

2. Šiais laikais *actio Pauliana* įgyvendinimo sąlygos įvairiose valstybėse narėse vis dar grindžiamos romėnų teise. Apskritai *actio Pauliana* gali būti pareiškiamas, jeigu skolininko atliktas turto perdavimo aktas sukėlė žalą kreditoriui. Be to, būtina įrodyti skolininko sukčiavimą, taip pat tai, kad trečiasis asmuo žinojo apie šį sukčiavimą, arba šio asmens bendrininkavimą.

1 Originalo kalba: prancūzų.

2 Žr. generalinio advokato D. Ruiz-Jarabo Colomer išvadą byloje *Seagon* (C-339/07, EU:C:2008:575, 23–26 punktai).

3 Žr. generalinio advokato M. Bobek išvadą byloje *Feniks* (C-337/17, EU:C:2018:487) 34 punktas).

3. Taigi *actio Pauliana* leidžia apsaugoti kreditorius, jeigu skolininkas sumažina savo turtą, į kurį galima nukreipti išieškojimą, siekdamas išvengti skolų sumokėjimo [4]. Šį ieškinį kreditorius pareiškia trečiajam asmeniui, įsigijusiam ginčijamą turtą, o ieškinio tikslas nacionalinėse teisinėse sistemose – susigrąžinti nesąžiningai perduotą skolininko turtą, kad jis ir vėl priklausytų skolininkui [5]. Šiuo požiūriu *actio Pauliana* yra ieškinys, leidžiantis kreditoriui paskelbti, kad prieš jį negalima remtis turto perdavimo aktu, kurį skolininkas atliko, siekdamas nesąžiningai sumažinti šį turtą.

4. Šiuo tikslu *actio Pauliana* gali atlikti tam tikrą vaidmenį bendrovių teisėje siekiant užtikrinti bendrovės kreditorių apsaugą, be kita ko, kai bendrovės yra reorganizuojamos. Vis dėlto šiuo konkrečiu atveju neatrodo, kad yra privaloma pasinaudoti *actio Pauliana*, nes šio instituto įgyvendinimas yra lygiagretus Sąjungos teisėje numatytoms kreditorių apsaugos priemonėms ir tam tikru mastu gali pakenkti jau pradėto restruktūrizavimo tęstinumui. Tai rodo du prejudiciniai klausimai, kuriuos prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pateikė šioje byloje, susijusioje su skaidymo procedūra ir kuriais Teisingumo Teismui suteikiama galimybė priimti sprendimą dar nenagrinėtu klausimu dėl Šeštosios direktyvos 82/891/EEB [6] 12 ir 19 straipsnių.

II. Teisinis pagrindas

A. Sąjungos teisė

1. Trečioji direktyva 78/855/EEB

5. Trečiosios direktyvos 78/855/EEB [7] 1 straipsnio „Taikymo sritis“ 1 dalyje numatyta:

„1. Koordinavimo priemonės, išdėstytos šioje direktyvoje, taikomos valstybių narių įstatymams ir kitiems teisės aktams, dėl toliau išvardytų bendrovių rūšių:

<…>

– Italijoje: *la società per azioni*,

<…>.“

6. Šios direktyvos 13 straipsnio 3 dalyje nustatyta:

„Tokia įsigyjančios bendrovės kreditorių ir įsigyjamos bendrovės kreditorių apsauga gali būti skirtinga.“

4 Žr. generalinio advokato M. Bobek išvadą byloje *Feniks* (C-337/17, EU:C:2018:487) 35 punktas).

5 Žr. Hoffman, N., „Die Actio Pauliana im deutschen Recht: Gläubigeranfechtung nach dem Anfechtungsgesetz und der Insolvenzordnung“; Rivero, F., „La acción pauliana en Derecho español“; Chazal, J.-P., „L'action paulienne en droit français“, Forner Delaygua, J., (red.) *„La protección del crédito en Europa: La acción pauliana“*, Bosch, Barcelona, 2000; Pyziak-Szafnicka, M., Wilejczyk, M., „Ochrona wierzyciela w razie niewypłacalności dłużnika“, *System Prawa Prywatnego. Prawo zobowiązań – część ogólna*, 6 tomas, Olejniczak, A., C.H. Beck, Varšuva, 2018, p. 1771 ir 1772.

6 1982 m. gruodžio 17 d. Šeštoji Tarybos direktyva, pagrįsta Sutarties 54 straipsnio 3 dalies g punktu, dėl akcinių bendrovių skaidymo (OL L 378, 1982, p. 47; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 41), iš dalies pakeista 2007 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/63/EB (OL L 300, 2007, p. 47) (toliau – Šeštoji direktyva). Šiuo klausimu pažymiu, kad ši direktyva buvo panaikinta 2017 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/1132 dėl tam tikrų bendrovių teisės aspektų (OL L 169, 2017, p. 46), bet ji netaikytina pagrindinei bylai *ratione temporis*.

7 1978 m. spalio 9 d. Trečioji Tarybos direktyva, pagrįsta Sutarties 54 straipsnio 3 dalimi [3 dalies g punktu], dėl akcinių bendrovių jungimo (OL L 295, 1978, p. 36; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 42), iš dalies pakeista (toliau – Trečioji direktyva).

2. Šeštoji direktyva

7. Šeštosios direktyvos 1 straipsnyje nustatyta:

„1. Jeigu valstybės narės bendrovėms, nurodytoms [Trečiosios direktyvos] 1 straipsnio 1 dalyje, kurioms taikomi tų valstybių narių teisės aktai, leidžia vykdyti skaidymą įgyjant, kaip nurodyta šios direktyvos 2 straipsnyje, tokiai procedūrai taikomos šios direktyvos I skyriaus nuostatos.

2. Jeigu valstybės narės bendrovėms, nurodytoms 1 dalyje, leidžia vykdyti skaidymą steigiant naujas bendroves, kaip nurodyta šios direktyvos 21 straipsnyje, tokiai procedūrai taikomos šios direktyvos II skyriaus nuostatos.

<…>.“

8. Šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalyje numatyta:

Šioje direktyvoje „skaidymas įgyjant“ – tai tokia procedūra, kuria pasibaigianti be likvidavimo bendrovė perduoda visą savo turtą bei įsipareigojimus daugiau negu vienai bendrovei mainais už bendrovių, dėl skaidymo gaunančių kompensacijas (toliau tokios bendrovės vadinamos „įgyjančiosiomis“ bendrovėmis), akcijų perdavimą padalijamosios bendrovės akcininkams, ir, jeigu reikia, išmokas grynais pinigais, neviršijant 10 % jų iškeistų akcijų nominalios vertės, arba jeigu akcijos neturi nominalios vertės, jų buhalterinės vertės.“

9. Minėtos direktyvos 12 straipsnyje nustatyta:

„1. Valstybės narės privalo numatyti tinkamą skaidyme dalyvaujančių bendrovių kreditorių, kurių reikalavimai kilo iki skaidymo sąlygų projekto paskelbimo ir kurių vykdymo terminas tuo metu dar nebuvo pasibaigęs, interesų apsaugos sistemą.

2. Tuo tikslu valstybių narių teisės aktuose turi būti numatyta bent tai, kad tokiems kreditoriams užtikrinamos adekvačios apsaugos priemonės, jeigu besiskaidančios bendrovės ir bendrovės, kuriai pagal skaidymo sąlygų projektą perduodami įsipareigojimai, finansinė padėtis reikalauja tokios apsaugos ir jeigu šie kreditoriai dar neturi tokios apsaugos.

3. Kol bendrovė, kuriai pagal skaidymo sąlygų projektą buvo perduotas įsipareigojimas, neatsiskaitė su kreditoriumi, įgyjančiosios bendrovės visos kartu ir kiekviena iš jų atskirai yra atsakingos už tokį įsipareigojimą. Valstybės narės gali nustatyti, kad tokia atsakomybė ribojama grynojo turto, perduoto kiekvienai iš tų bendrovių, dydžiu, išskyrus tą bendrovę, kuriai buvo perduotas įsipareigojimas. Tačiau jos neprivalo taikyti šios straipsnio dalies, kai pagal 23 straipsnį skaidymo procedūrai yra taikoma teisminė priežiūra, ir susirinkime, vykstančiame pagal 23 straipsnio 1 dalies c punktą, kreditorių dauguma, kuriai tenka ¾ įsipareigojimo vertės, arba skaidomos bendrovės vienos eilės kreditorių dauguma, kuriai tenka ¾ šios eilės įsipareigojimo, atsisakė tokios solidariosios atsakomybės.

4. [Trečiosios direktyvos] 13 straipsnio 3 dalis yra taikoma.

5. Nepažeidžiant taisyklių, reglamentuojančių skaidyme dalyvaujančių bendrovių obligacijų turinčių asmenų kolektyvinių teisių naudojimą, jiems taikomos šio straipsnio 1–4 dalys, išskyrus atvejus, kai skaidymą patvirtino tokias obligacijas turinčių asmenų susirinkimas, jeigu jis yra numatytas nacionaliniuose teisės aktuose, arba atskirai kiekvienas iš tokių obligacijų turėtojų.

6. Valstybės narės gali numatyti, kad įgyjančiosios bendrovės yra visos kartu ir kiekviena atskirai atsakingos už padalijamosios bendrovės įsipareigojimus. Tokiu atveju joms nereikia taikyti anksčiau išdėstytų šio straipsnio dalių.

7. Jeigu valstybė narė kreditorių apsaugos sistemą, nustatytą šio straipsnio 1–5 dalyse, derina su solidariąja įgyjančiųjų bendrovių, nurodytų 6 dalyje, atsakomybe, ji gali apriboti tokią solidariąją atsakomybę tiktai grynojo turto dalimi, kuri buvo priskirta kiekvienai iš šių bendrovių.“

10. Šeštosios direktyvos 15 straipsnyje nurodyta:

„Valstybių narių teisės aktuose nustatoma data, nuo kurios įsigalioja skaidymas.“

11. Šios direktyvos 17 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Skaidymas turi *ipso jure* ir tuo pat metu šias teisines pasekmes:

a) viso skaidomosios bendrovės turto ir įsipareigojimų perdavimas įgyjančiosioms bendrovėms tarp skaidomosios bendrovės ir įgyjančiųjų bendrovių, taip pat trečiųjų asmenų atžvilgiu; toks perdavimas įsigalioja perdavus turtą ir įsipareigojimus pagal skaidymo sąlygų projekte arba 3 straipsnio 3 dalyje numatytą paskirstymą;

b) skaidomosios bendrovės akcininkai tampa vienos arba daugiau įgyjančiųjų bendrovių akcininkais, kaip tai numatyta skaidymo sąlygų projekte;

c) skaidomoji bendrovė pasibaigia“.

12. Minėtos direktyvos 19 straipsnyje nustatyta:

„1. Valstybių narių teisės aktuose gali būti išdėstytos nuostatos dėl skaidymo pripažinimo negaliojančiu, atitinkančios šias sąlygas:

a) skaidymas privalo būti paskelbtas negaliojančiu tik teismo sprendimu;

b) skaidymas, įsigaliojęs pagal 15 straipsnį, gali būti pripažintas negaliojančiu tik tada, kai nebuvo vykdoma išankstinė teisminė arba administracinė jo teisėtumo priežiūra, arba tik tada, kai jis nebuvo tinkamai teisiškai parengtas ir patvirtintas, arba yra įrodoma, kad visuotinio susirinkimo sprendimas yra negaliojantis, arba gali būti pripažintas negaliojančiu pagal nacionalinius teisės aktus;

c) skaidymo paskelbimo negaliojančiu procedūros nepradedamos vėliau kaip praėjus 6 mėnesiams nuo skaidymo įsigaliojimo asmens, siekiančio skaidymo pripažinimo negaliojančiu, atžvilgiu arba jei trūkumai buvo pašalinti;

d) kai įmanoma pašalinti trūkumus, dėl kurių skaidymas gali būti paskelbtas negaliojančiu, kompetentingas teismas skaidymą vykdančioms bendrovėms skiria laiko padėčiai ištaisyti;

e) teismo sprendimas dėl skaidymo pripažinimo negaliojančiu skelbiamas pagal kiekvienos valstybės narės teisės aktus Direktyvos 68/151/EEB[8] 3 straipsnyje nustatyta tvarka;

f) kai valstybių narių teisės aktai leidžia trečiajai šaliai apskųsti teismo sprendimą dėl skaidymo pripažinimo negaliojančiu, ji gali tai padaryti per 6 mėnesius nuo teismo sprendimo paskelbimo pagal [Pirmosios direktyvos] reikalavimus;

8 1968 m. kovo 9 d. Pirmoji Tarybos direktyva dėl apsaugos priemonių, kurių valstybės narės, siekdamos suvienodinti tokias apsaugos priemones visoje Bendrijoje, reikalauja iš Sutarties 58 straipsnio antroje pastraipoje apibrėžtų bendrovių, jų narių ir kitų interesų apsaugai, koordinavimo (OL L 65, 1968, p. 8; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 3). (toliau – Pirmoji direktyva).

g) teismo sprendimas, pripažįstantis skaidymą negaliojančiu, neturi įtakos įgyjančiųjų bendrovių debitoriniams ar kreditoriniams įsipareigojimams, kurie atsirado iki teismo sprendimo paskelbimo, bet po datos, nurodytos 15 straipsnyje;

h) kiekviena įgyjančioji bendrovė yra atsakinga už savo įsipareigojimus, atsiradusius po skaidymo įsigaliojimo ir iki sprendimo dėl skaidymo negaliojimo paskelbimo. Skaidomoji bendrovė taip pat yra atsakinga už tokius įsipareigojimus; valstybės narės gali apriboti šią atsakomybę grynojo turto dalimi, perduota įgyjančiajai bendrovei, kurios atžvilgiu tokie įsipareigojimai atsirado.

2. Nukrypdamos nuo 1 dalies a punkto, valstybės narės taip pat gali nustatyti, kad skaidymą negaliojančiu gali pripažinti administracinė institucija, jeigu toks sprendimas gali būti apskųstas teismui. Šio straipsnio 1 dalies b, d, e, f, g ir h punktai yra analogiškai taikomi ir administracinei institucijai. Tokie skaidymo pripažinimo negaliojančiu procesai negali būti inicijuojami vėliau kaip praėjus 6 mėnesiams nuo 15 straipsnyje nurodytos datos.

3. Pirmiau išdėstytos nuostatos neįtakoja valstybių narių teisės aktų, reglamentuojančių [neturi poveikio valstybių narių teisės aktams, reglamentuojantiems] skaidymo pripažinimą negaliojančiu atlikus kokią nors skaidymo teisėtumo priežiūrą.“

13. Šeštosios direktyvos 2–19 straipsniai yra jos I skyriuje „Skaidymas įgyjant“.

14. Šios direktyvos II skyriuje „Skaidymas steigiant naujas bendroves“ esančio 21 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Šioje direktyvoje „skaidymas steigiant naujas bendroves“ – tai tokia procedūra, kuria bendrovė pasibaigia be likvidavimo, o visą savo turtą bei įsipareigojimus perduoda daugiau nei vienai naujai įsteigtai bendrovei, mainais už įgyjančiųjų bendrovių akcijų paskirstymą skaidomosios bendrovės akcininkams ir, jeigu reikia, išmokas grynais pinigais, neviršijant 10 % paskirstomų akcijų nominalios vertės, arba, jeigu akcijos neturi nominalios vertės – jų buhalterinės vertės.“

15. Minėtos direktyvos II skyriuje esančio 22 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Šios direktyvos 3, 4, 5, 7 straipsniai, 8 straipsnio 1 ir 2 dalys ir 9–19 straipsniai, nepažeidžiant [Pirmosios direktyvos] 11 ir 12 straipsnių, taikomi skaidymui sudarant naujas bendroves. Šiuo atveju sąvoka „skaidyme dalyvaujančios bendrovės“ – tai skaidomoji bendrovė, o „įgyjančiosios bendrovės“ – tai naujai įsteigtos bendrovės.“

16. Šeštosios direktyvos IV skyriuje „Kitos skaidymui prilyginamos procedūros“ yra 25 straipsnis, jame numatyta:

„Jeigu valstybės narės teisės aktai leidžia vykdyti kurią nors iš 1 straipsnyje nurodytų procedūrų skaidomajai bendrovei nepasibaigiant, taikomi I, II ir III skyriai, išskyrus 17 straipsnio 1 dalies c punktą.“

B. Italijos teisė

17. *Codice civile* (Civilinis kodeksas) 2503 straipsnyje „Kreditorių prieštaravimas“ nurodyta:

„Sujungimas gali būti įgyvendintas tik praėjus šešiasdešimčiai dienų nuo paskutinės 2502bis straipsnyje nurodytos registracijos, nebent dalyvaujančių bendrovių kreditoriai jam pritaria anksčiau, nei jis įregistruojamas arba apie jį paskelbiama pagal 2501ter straipsnio trečią pastraipą, arba atsiskaitoma su pritarimo neišreiškusiais kreditoriais, arba atitinkamos sumos įnešamos į banko sąskaitą, išskyrus

atvejus, kai 2501sexies straipsnyje nurodytą ataskaitą visų sujungime dalyvaujančių bendrovių vardu parengia viena audito bendrovė, kuri, prisiimdama atsakomybę pagal 2501sexies straipsnio šeštą pastraipą, patvirtina, kad, atsižvelgiant į sujungime dalyvaujančių bendrovių turtą ir finansinę padėtį, minėtų kreditorių apsaugos priemonės nebūtinos.

Jei nė viena iš šių išimčių netaikoma, ankstesnėje pastraipoje nurodyti kreditoriai gali pateikti prieštaravimą per minėtą šešiasdešimties dienų terminą. Tokiu atveju taikoma 2445 straipsnio paskutinė pastraipa.“

18. Civilinio kodekso 2504-quater straipsnio „Susijungimo negaliojimas“ nurodyta:

„Susijungimo aktą įregistravus pagal 2504 straipsnio antrą pastraipą, susijungimo aktas nebegali būti pripažintas negaliojančiu. Ši nuostata nepažeidžia teisės į galimų nuostolių atlyginimą dėl susijungimo nukentėjusiems bendrovės akcininkams ar tretiesiems asmenims.“

19. Civilinio kodekso 2506 straipsnyje „Skaidymo formos“ nurodyta:

„Skaidomoji bendrovė perduoda visą savo turtą kelioms iki tol buvusioms arba naujai įsteigtoms bendrovėms ar dalį savo turto vienai bendrovei ir akcijas arba atitinkamas kapitalo dalis – savo akcininkams.

Likutį leidžiama sumokėti grynaisiais, jeigu ši suma neviršija 10 % perduotų akcijų ar kapitalo dalių nominaliosios vertės. Be to, vienbalsiu sprendimu kai kuriems akcininkams leidžiama gauti ne įgyjančiosios bendrovės, bet skaidomosios bendrovės akcijų ar kapitalo dalių.

Skaidomoji bendrovė skaidymo metu gali baigti veiklą be likvidavimo arba toliau tęsti veiklą.

Skaidyme draudžiama dalyvauti likviduojamoms bendrovėms, kurių turtas jau pradėtas skirstyti.“

20. Civilinio kodekso 2506ter straipsnyje „Taikytinos normos“ numatyta:

„2501septies, 2502, 2502bis, 2503, 2503bis, 2504, 2504ter straipsnių, 2505 straipsnio pirmos ir antros pastraipų, 2505bis ir 2505ter straipsnių nuostatos taip pat taikomos skaidymui. Visos tuose straipsniuose pateikiamos nuorodos į susijungimą suprantamos ir kaip nuorodos į skaidymą.“

21. 2506quater straipsnio „Skaidymo padariniai“ paskutinėje pastraipoje nustatyta:

„Neviršijant jai perleisto ar likusio grynojo turto tikrosios vertės kiekviena bendrovė yra solidariai atsakinga už skaidomosios bendrovės skolas, kurių negrąžino jas grąžinti turėjusi bendrovė.“

22. Civilinio kodekso 2901 straipsnyje, kuris yra skyriuje „Dėl *actio Pauliana*“, nurodyta:

„Net jei skoliniam reikalavimui taikoma kokia nors sąlyga ar terminas, kreditorius gali prašyti, kad skolininko disponavimo turtu sandoriai, prieštaraujantys jo interesams, būtų pripažinti neveiksmingais jo atžvilgiu, jeigu susiklosto tokios sąlygos:

1) skolininkas žinojo, kad sandoriai prieštaravo kreditoriaus interesams, arba, jeigu sandoris buvo sudarytas anksčiau, nei atsirado skolinis reikalavimas, juo siekė sutrukdyti patenkinti nurodytą skolinį reikalavimą;

2) be to, atlygintinio sandorio atveju, trečiasis asmuo suvokė, kad daroma žala, o sandorio, sudaryto prieš atsirandant skoliniam reikalavimui, atveju jis dalyvavo siekdamas pakenkti kreditoriui.

<…>“.

23. Iš Civilinio kodekso 2902 straipsnio pirmos pastraipos matyti, kad kreditorius, pasiekęs, kad skolininko disponavimo turtu sandoriai būtų pripažinti neveiksmingais skolininkui pažeidus pareigą užtikrinti prievolių įvykdymą atsakant visu turtu, gali nukreipti išieškojimą į turtą įgijusius trečiuosius asmenis arba imtis turto, dėl kurio buvo sudarytas skundžiamas sandoris, apsaugos priemonių.

24. Galiausiai pagal Civilinio kodekso 2903 straipsnį *actio Pauliana* yra numatytas penkerių metų senaties terminas, kuris pradedamas skaičiuoti nuo sandorio užbaigimo dienos.

III. Pagrindinės bylos faktinės aplinkybės, prejudiciniai klausimai ir procesas Teisingumo Teisme

25. 2009 m. rugsėjo 16 d. notaro patvirtintu aktu bendrovė *Costruzioni Ing. Iandolo Srl* skaidymo metu perdavė dalį savo turto šiuo tikslu įsteigtai bendrovei *I.G.I. Srl*.

26. Manydami, kad dėl šio skaidymo *Costruzioni Ing. Iandolo* prarado didelę savo turto dalį ir kad nuo to laiko jai priklausė tik nedidelės vertės žemės sklypai, Maria Grazia Cicenia, Mario Di Pierro, Salvatore de Vito ir Antonio Raffaele pareiškė ieškinį *Tribunale di Avellino* (Avelino teismas, Italija), teigdami, kad yra *Costruzioni Ing. Iandolo* kreditoriai. Ieškovai pareiškė *actio Pauliana* pagal Civilinio kodekso 2901 straipsnį, prašydami pripažinti skaidymo aktą neveiksmingu jų atžvilgiu. Papildomai ieškovai prašė pripažinti *Costruzioni Ing. Iandolo* ir I.G.I. solidariai atsakingomis už *Costruzioni Ing. Iandolo* skolas pagal Civilinio kodekso 2506quater straipsnio trečią pastraipą.

27. 2015 m. gruodžio 11 d. paskelbtu sprendimu *Tribunale di Avellino* (Avelino teismas) patenkino pagrindinį ieškovų reikalavimą ir pripažino skaidymo akte nurodytą turto perleidimo sandorį nesukeliančiu pasekmių ieškovams, „kiek jis susijęs su panaikintame akte įvardytu turtu, vis dar priklausančiu bendrovei I.G.I.“

28. I.G.I. ir *Costruzioni Ing. Iandolo* apskundė tokį sprendimą *Corte d'Appello di Napoli* (Neapolio apeliacinis teismas, Italija), teigdamos, be kita ko, kad kreditorių pareikštas *actio Pauliana* yra nepriimtinas, nes Civilinio kodekso 2503 straipsnyje nurodytas prieštaravimas yra vienintelis teisinis kelias, kuriuo gali pasinaudoti skaidyme dalyvaujančių bendrovių kreditoriai, ir kad nepareiškus prieštaravimo skaidymo pasekmės kreditoriams tampa galutinės. Be to, minėtos bendrovės teigia, kad pagal Civilinio kodekso 2504quater straipsnį skaidymo neleidžiama pripažinti negaliojančiu po to, kai skaidymo aktas įregistruojamas įmonių registre.

29. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas šiuo klausimu pažymi, kad Civilinio kodekso 2503 ir 2504-quater straipsniais Šeštosios direktyvos 12 ir 19 straipsniai perkeliami į nacionalinę teisę.

30. Kalbant konkrečiau, pirma, siekiant įgyvendinti šios direktyvos 12 straipsnį, pagal kurį valstybės narės įpareigojamos numatyti tinkamą skaidyme dalyvaujančių bendrovių kreditorių, kurių reikalavimai kilo iki skaidymo sąlygų projekto paskelbimo ir kurių vykdymo terminas tuo metu dar nebuvo pasibaigęs, interesų apsaugos sistemą, Italijos teisės aktų leidėjas numatė, kad kreditoriai, kurių reikalavimai kilo iki skaidymo, turi teisę dėl jo prieštarauti per šešiasdešimt dienų nuo tos dienos, kai sprendimas dėl skaidymo buvo įregistruotas įmonių registre. Tuo pačiu tikslu Italijos teisės aktų leidėjas taip pat numatė, kad kiekviena skaidyme dalyvaujanti bendrovė jai perduotu ar jos turimu grynuoju turtu yra solidariai atsakinga už skaidomosios bendrovės skolas, kurių neapmokėjo bendrovė, kuriai buvo perduotas įsipareigojimas.

31. Antra, siekdamas laikytis Šeštosios direktyvos 19 straipsnio, kuriame numatyta skaidymo negaliojimo tvarka, Italijos teisės aktų leidėjas numatė, kad skaidymo aktas nebegali būti pripažintas negaliojančiu nuo jo įregistravimo įmonių registre dienos.

32. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad pagal Šeštosios direktyvos 11 konstatuojamąją dalį vienas iš šios direktyvos tikslų yra užtikrinti skaidyme dalyvaujančių bendrovių, šių bendrovių ir trečiųjų asmenų ir akcininkų tarpusavio santykių teisinį saugumą. Atsižvelgdamas į šį tikslą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas laikosi nuomonės, kad šios direktyvos 12 straipsnis tiek, kiek jame numatytas kreditorių interesų apsaugos mechanizmas, gali būti aiškinamas kaip toks, pagal kurį neleidžiama pasinaudoti kita teisių gynimo priemone, kuria siekiama to paties tikslo, jeigu minėti kreditoriai nepasinaudojo šioje nuostatoje numatytomis apsaugos priemonėmis. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat pažymi, kad Šeštosios direktyvos 19 straipsnyje numatytas skaidymo negaliojimo tvarkos apribojimas galėtų reikšti, kad skaidyme dalyvaujančios bendrovės kreditoriai nebegali pareikšti *actio Pauliana*, jeigu skaidymas jau įsigaliojo, jei šis ieškinys turi būti laikomas lemiančiu negaliojimą, kaip tai suprantama pagal šią direktyvą.

33. Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad Šeštosios direktyvos 12 straipsnyje nėra nuostatos, pagal kurią nebūtų leidžiama imtis jokių paskesnių veiksmų, siekiant užtikrinti kreditorių apsaugos priemones, susijusias su skolininko turtu. Jis taip pat pabrėžia, kad pagal vidaus teisę ieškinys dėl negaliojimo ir *actio Pauliana* turi skirtumų.

34. Šiomis aplinkybėmis *Corte d'Appello di Napoli* (Neapolio apeliacinis teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti tokius prejudicinius klausimus:

„1. Ar skaidomosios bendrovės kreditoriai, kurių skoliniai reikalavimai atsirado iki bendrovės skaidymo ir kurie nepateikė prieštaravimo pagal Civilinio kodekso 2503 straipsnį (t. y. nepasinaudojo įgyvendinant [Šeštosios direktyvos] 12 straipsnį nustatyta apsaugos priemone), gali pateikti *actio Pauliana* dėl skaidymo pagal Civilinio kodekso 2901 straipsnį po to, kai įvyko skaidymas, kad jis būtų pripažintas nesukeliančiu pasekmių jų atžvilgiu, ir dėl to vykdant išieškojimą jiems turėtų būti teikiama pirmenybė prieš įgyjančiųjų bendrovių kreditorius ir akcininkus?

2. Ar Šeštosios direktyvos 19 straipsnyje vartojama negaliojimo sąvoka skirta tik ieškiniams, susijusiems su skaidymo akto galiojimu, ar ir ieškiniams, kurie, nors nedaro įtakos jo galiojimui, nulemia jo santykinį neveiksmingumą ar netaikymą?“

35. Rašytines pastabas pateikė I.G.I., *Costruzioni Ing. Iandolo* ir Europos Komisija.

36. 2019 m. birželio 5 d. surengtame teismo posėdyje minėtų šalių vardu taip pat buvo pateiktos žodinės pastabos.

IV. Analizė

A. Dėl prejudicinių klausimų priimtinumo

1. Dėl skolinių reikalavimų buvimo

37. I.G.I. ir *Costruzioni Ing. Iandolo* savo rašytinėse pastabose teigia[9], kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra nepriimtinas, nes pateikti klausimai neturi reikšmės. Iš tiesų pagrindinės bylos ieškovų pareikštas *actio Pauliana* neteko dalyko, nes jų skoliniai reikalavimai išnyko.

9 Komisija tą patį argumentą nurodė per teismo posėdį.

38. Mano manymu, tokiam argumentui negalima pritarti. Iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos aiškiai matyti, kad Teisingumo Teismas gali priimti sprendimą dėl Sąjungos teisės akto išaiškinimo tik remdamasis nacionalinio teismo nurodytomis faktinėmis aplinkybėmis [10]. Kitaip tariant, Teisingumo Teismui yra privalomos prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodytos faktinės aplinkybės.

39. Vis dėlto iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą negalima spręsti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamas *actio Pauliana* neteko dalyko dėl išnykusių pagrindinės bylos ieškovų skolinių reikalavimų.

40. Be to, Teisingumo Teismui ir valstybių narių teismams glaudžiai bendradarbiaujant pagal SESV 267 straipsnį, tik nacionaliniai teismai, į kuriuos buvo kreiptasi dėl bylos nagrinėjimo ir kuriems tenka atsakomybė nuspręsti, koks turi būti priimamas sprendimas, atsižvelgdami į kiekvienos bylos aplinkybes gali nuspręsti dėl prejudicinio sprendimo būtinumo, kad galėtų priimti savo sprendimą, taip pat dėl Teisingumo Teismui pateikiamų prejudicinių klausimų svarbos [11].

41. Šiuo klausimu reikėtų priminti, kad prejudiciniams klausimams, susijusiems su Sąjungos teise, taikoma svarbos prezumpcija. Teisingumo Teismas gali atsisakyti priimti sprendimą dėl nacionalinio teismo pateikto prejudicinio klausimo tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas visiškai nesusijęs su pagrindinėje byloje nagrinėjamo ginčo aplinkybėmis ar dalyku, jeigu problema hipotetinė arba Teisingumo Teismas neturi informacijos apie faktines ir teisines aplinkybes, būtinas tam, kad naudingai atsakytų į jam pateiktus klausimus [12].

42. Vis dėlto nagrinėjamu atveju nėra susiklosčiusi nė viena iš nurodytų aplinkybių. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo nutartyje nurodė, kad nuostatos, kurias prašo taikyti pagrindinės bylos šalys, yra Šeštosios direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę nuostatos, todėl jis aiškiai įrodė priežastis, dėl kurių atsakymai į pateiktus prejudicinius klausimus jam atrodo reikšmingi ir būtini siekiant išspręsti pagrindinę bylą.

2. Dėl Šeštosios direktyvos taikymo srities

43. Pirmiausia pažymiu, jog iš Šeštosios direktyvos pavadinimo matyti, kad joje reglamentuojamas akcinių bendrovių skaidymas. Be to, šios direktyvos 1 straipsnyje, aiškinamame kartu su Trečiosios direktyvos 1 straipsnio 1 dalimi, numatyta, kad Šeštoji direktyva Italijos atveju taikoma akcinėms bendrovėms (*società per azioni*). Vis dėlto *Costruzioni Ing. Iandolo* yra ne akcinė bendrovė, o ribotos atsakomybės bendrovė (*società a responsabilità limitata*). Iš pirmo žvilgsnio galima daryti išvadą, kad Šeštoji direktyva netaikytina pagrindinei bylai, todėl į prejudicinius klausimus atsakyti nereikia.

44. Komisija taip pat mano, kad Šeštoji direktyva pagal jos 21 straipsnio 1 dalį, aiškinamą kartu su jos 2 straipsnio 1 dalimi, taikoma tik jeigu skaidymo metu skaidomosios bendrovės „visas turtas ir įsipareigojimai“ yra perduodami naujai bendrovei. Vis dėlto iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad I.G.I. buvo perduota tik dalis *Costruzioni Ing. Iandolo* turto.

10 Šiuo klausimu žr. 2014 m. gegužės 22 d. Sprendimą *Érsekcsanádi Mezőgazdasági* (C-56/13, EU:C:2014:352, 53 punktas).

11 Žr., be kita ko, 1988 m. balandžio 21 d. Sprendimą *Pardini* (338/85, EU:C:1988:194, 8 punktas); 2017 m. spalio 26 d. Sprendimą *Argenta Spaarbank* (C-39/16, EU:C:2017:813, 37 punktas) ir naujesnį 2018 m. spalio 4 d. Sprendimą *Kantarev* (C-571/16, EU:C:2018:807, 42 punktas). Be to, tik nacionalinis teismas turi teisę atsiimti savo prašymą priimti prejudicinį sprendimą, jeigu mano, kad panašus sprendimas nebėra būtinas tam, kad jis galėtų išspręsti pagrindinėje byloje kilusį ginčą (žr. 2001 m. gegužės 17 d. Sprendimą *TNT Traco* (C-340/99, EU:C:2001:281, 34 punktas).

12 Iš naujausių žr. 2019 m. gegužės 16 d. Sprendimą *Plessers* (C-509/17, EU:C:2019:424, 27 punktas); 2019 m. gegužės 23 d. Sprendimą *Fülla* (C-52/18, EU:C:2019:447, 25 punktas) ir 2019 m. birželio 5 d. Sprendimą *GT* (C-38/17, EU:C:2019:461, 23 punktas).

45. Be to, kalbant apie įgyjančiųjų bendrovių skaičių, Šeštosios direktyvos 2 straipsnio 1 dalyje ir 21 straipsnio 1 dalyje skaidymas apibrėžiamas kaip procedūra, kurią taikant skaidomoji bendrovė perduoda savo turtą kelioms kitoms bendrovėms. Vis dėlto, kaip patikslina prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, skaidomosios bendrovės turtas nagrinėjamu atveju buvo perduotas tik vienai bendrovei.

46. Tai reikštų, kad į šiuos prejudicinius klausimus, susijusius su Šeštosios direktyvos išaiškinimu, atsakyti nereikėtų, nes ji netaikytina pagrindinei bylai.

47. Vis dėlto pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją jis pagal SESV 267 straipsnį yra kompetentingas aiškinti Sąjungos teisę, kai nagrinėjama situacija tiesiogiai nereglamentuojama Sąjungos teisės, bet nacionalinės teisės aktų leidėjas, perkeldamas direktyvos nuostatas į nacionalinę teisę, nusprendė išimtinai vidaus situacijoms taikyti tas pačias normas kaip ir direktyvos reglamentuojamoms situacijoms, t. y. jis suderino savo vidaus teisę su Sąjungos teise [13]. Kai reglamentuodamas į Sąjungos teisės taikymo sritį nepatenkančias situacijas nacionalinės teisės aktų leidėjas priima tokius pačius sprendimus kaip priimti Sąjungos teisėje, egzistuoja tam tikras Sąjungos interesas, siekiant išvengti aiškinimo skirtumų ateityje, Sąjungos teisės nuostatas ar sąvokas aiškinti vienodai, neatsižvelgiant į jų taikymo sąlygas [14].

48. Vis dėlto iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad Italijos civilinio kodekso 2503 ir 2504quater straipsniais, 2506ter straipsnio paskutine pastraipa ir 2506quater straipsnio paskutine pastraipa Šeštoji direktyva perkeliama į nacionalinę teisę, kaip nurodyta 1991 m. sausio 16 d. *Decreto legislativo n. 22 – Attuazione delle direttive n. 78/855/CEE e n. 82/891/CEE in materia di fusioni e scissioni societarie, ai sensi dell'art. 2, comma 1, della legge 26 marzo 1990, n. 69* (Įstatyminis dekretas Nr. 22 dėl direktyvų 78/855/EEB ir 82/891/EEB dėl jungimo ir skaidymo įgyvendinimo pagal 1990 m. kovo 26 d. Įstatymo Nr. 69 2 straipsnio 1 dalį) [15] nuostatose, kaip, be to, pažymi ir Komisija. Ji dar pabrėžia, kad šiame įstatyminiame dekrete aiškiai numatyta Šeštojoje direktyvoje nustatytą tvarką taikyti ne tik akcinėms, bet visų rūšių bendrovėms.

49. Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas patikslina, kad pagal Civilinio kodekso 2506 straipsnį skaidymas gali būti visiškas, jeigu skaidomoji bendrovė perduoda visą savo turtą kelioms bendrovėms, arba dalinis, jeigu skaidomoji bendrovė perduoda dalį savo turto tik vienai naujai įsteigtai bendrovei. Taigi Civilinio kodekso 2503 ir 2504quater straipsniai, 2506ter straipsnio paskutinė pastraipa ir 2506quater straipsnio paskutinė pastraipa, kuriomis Šeštosios direktyvos nuostatos perkeliamos į nacionalinę teisę, Italijos teisėje taip pat taikytini skaidymui, kuriuo vienai bendrovei perduodama tik dalis skaidomosios bendrovės turto.

50. Be to, toks sprendimas man atrodo logiškas, nes jis leidžia suvienodinti skaidymo tvarką toje pat valstybėje narėje visų rūšių bendrovėms ir bet kokio pobūdžio skaidymams [16].

13 Žr. 1997 m. liepos 17 d. Sprendimą *Leur-Bloem* (C-28/95, EU:C:1997:369, 34 punktas).

14 Šiuo klausimu žr. 2011 m. gruodžio 21 d. Sprendimą *Cicala* (C-482/10, EU:C:2011:868); 2012 m. spalio 18 d. Sprendimą *Nolan* (C-583/10, EU:C:2012:638, 45 punktas) ir 2016 m. lapkričio 15 d. Sprendimą *Ullens de Schooten* (C-268/15, EU:C:2016:874, 53 punktas).

15 GURI, Nr. 19, 1991 m. sausio 23 d.

16 Kai kurių autorių nuomone, šis sprendimas leidžia išvengti „dviejų greičių bendrovių teisės"; žr. Guyon, Y., „La coordination communautaire du droit français des sociétés", *RTD Eur*, 1990, p. 241. Šiuo klausimu reikėtų pažymėti, kad perkeldamos Šeštąją direktyvą į nacionalinę teisę tokią išeitį pasirinko kitos valstybės narės. Pavyzdžiui, kalbant apie Prancūziją, žr. *Loi no 88/17, du 5 janvier 1988, relative aux fusions et aux scissions de sociétés commerciales et modifiant la loi no 66/537, du 24 juillet 1966, sur les sociétés commerciales* (1988 m. sausio 5 d. Įstatymas Nr. 88/17 dėl komercinių bendrovių jungimo ir skaidymo, kuriuo iš dalies keičiamas 1966 m. liepos 24 d. Įstatymas Nr. 66/537 dėl komercinių bendrovių (JORF, 1988 m. sausio 6 d., p. 227); kalbant apie Vokietiją žr. 1991 m. balandžio 5 d. *Gesetz über die Spaltung der von der Treuhandanstalt verwalteten Unternehmen (SpTrVG)* (Įstatymas dėl *Treuhand* agentūros valdomų bendrovių skaidymo) (*BGBl.* 1991 I p. 854); kalbant apie Ispaniją žr. 1989 m. liepos 25 d. *Ley 19/89 de reforma parcial y adaptación de la legislación mercantil a las Directivas de la Comunidad Económica Europea (CEE) en materia de Sociedades* (Įstatymas 19/89 dėl komercinės teisės aktų dalinės reformos ir pritaikymo prie Europos ekonominės bendrijos (EEB) direktyvų (BOE Nr. 178, 1989 m. liepos 27 d., p. 24085) ir kalbant apie Lenkiją žr. 2000 m. rugsėjo 15 d. *Kodeks spółek handlowych* (Komercinių bendrovių kodeksas) (*Dz. U.*, Nr. 94, 2000 m., 1037 pozicija), visų pirma šio kodekso 529 straipsnį.

51. Mano nuomone, iš to darytina išvada, kad Italijos teisės aktų leidėjas ketino vidaus teisės aktus, susijusius ir su kitų bendrovių, o ne tik akcinių bendrovių, skaidymu suderinti su Šeštojoje direktyvoje numatyta tvarka, nesvarbu, ar tai būtų visiškas, ar dalinis skaidymas, todėl Teisingumo Teismas yra kompetentingas atsakyti į pateiktus klausimus.

52. Šia išvada neleidžia suabejoti Komisijos rašytinėse pastabose siūlomas Šeštosios direktyvos 25 straipsnio aiškinimas. Šioje nuostatoje valstybėms narėms suteikiama galimybė numatyti šios direktyvos taikymą tais atvejais, kai skaidomoji bendrovė po skaidymo neišnyksta ir teisiškai išlieka. Kaip teigia Komisija, tai nereiškia, kad valstybė narė gali nepaisyti sąlygos, susijusios su viso turto perdavimu. Taigi valstybėms narėms suteikta galimybė išplėsti Šeštosios direktyvos taikymo sritį yra ribota: skaidymas gali įvykti ir neišnykstant skaidomajai bendrovei, jeigu skaidomoji bendrovė perduoda kitoms bendrovėms visą savo turtą. Valstybės narės negali taikyti šioje direktyvoje numatytos tvarkos skaidymo procedūroms, pagal kurias nėra perduodamas visas skaidomosios bendrovės turtas ir įsipareigojimai.

53. Tokie argumentai manęs neįtikina. Pirma, mano nuomone, Šeštosios direktyvos 25 straipsnis turi būti aiškinamas pažodžiui. Pagal šį straipsnį, jeigu nacionalinės teisės aktų leidėjas nusprendžia, kad sąvoka „skaidymas“ apims ir tuos atvejus, kai skaidomoji bendrovė neišnyksta, šiems sandoriams turi būti taikomos minėtos direktyvos nuostatos. Vis dėlto Šeštosios direktyvos 25 straipsnis nereiškia, kad nacionalinės teisės aktų leidėjas negali remtis minėtomis nuostatomis, siekdamas reglamentuoti situacijas, nepatenkančias į šios direktyvos taikymo sritį.

54. Antra, ir tai yra dar svarbiau, skaidymo procedūrų, pagal kurias nėra perduodamas visas skaidomosios bendrovės turtas ir įsipareigojimai, suderinimas *nacionalinėje teisėje* pagal Šeštosios direktyvos tvarką priklauso išimtinai nacionalinės teisės aktų leidėjo kompetencijai. Valstybės narės tose srityse, kurioms Sąjungos teisė netaikoma, gali laisvai taikyti Sąjungos teisėje numatytus sprendimus. Ši laisvė remtis Sąjungos teisėje numatytais sprendimais į jos taikymo sritį nepatenkančiose situacijose negali būti ribojama, jei tai negali pakenkti Šeštojoje direktyvoje numatytų tikslų pasiekimui.

55. Man neatrodo, kad Šeštojoje direktyvoje numatytų sprendimų perėmimas nacionalinėje teisėje į šios direktyvos taikymo sritį nepatenkančiose situacijose galėtų trukdyti siekti Sąjungos teisės aktų leidėjo šioje direktyvoje numatytų tikslų.

56. Taigi laikausi nuomonės, kad prejudicinius klausimus reikia laikyti priimtinais.

B. Dėl prejudicinių klausimų

1. Dėl pirmojo prejudicinio klausimo

57. Pirmuoju prejudiciniu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar Šeštosios direktyvos 12 straipsnis turi būti aiškinamas kaip draudžiantis skaidomosios bendrovės kreditoriams, įgijusiems savo reikalavimus iki skaidymo, jau įvykus skaidymui pareikšti *actio Pauliana*, kuris nagrinėjamas pagrindinėje byloje, nepaisant to, kad šie kreditoriai nepasinaudojo nacionalinėje teisėje pagal šią nuostatą numatyta apsaugos priemone.

58. Šeštosios direktyvos 12 straipsnio 1 dalyje valstybės narės įpareigojamos numatyti tinkamą skaidyme dalyvaujančių bendrovių kreditorių, kurių reikalavimai kilo iki skaidymo sąlygų projekto paskelbimo ir kurių vykdymo terminas tuo metu dar nebuvo pasibaigęs, interesų apsaugos sistemą. Šiuo tikslu valstybės narės turi numatyti *bent* šių kreditorių teisę į tinkamas apsaugos priemones, jeigu tai tampa būtina dėl skaidomosios bendrovės ir įgyjančiųjų bendrovių finansinės padėties. Alternatyviai valstybės narės gali nuspręsti nustatyti įgyjančiųjų bendrovių solidariosios atsakomybės už skaidomosios bendrovės prievoles tvarką. Šeštosios direktyvos 12 straipsnio 7 dalyje nurodyta, kad

valstybės narės vis dėlto turi galimybę derinti tinkamą šio straipsnio 1 dalyje numatytą kreditorių apsaugos sistemą su įgyjančiųjų bendrovių solidariosios atsakomybės sistema. Tokiu atveju solidarioji įgyjančiųjų bendrovių atsakomybės sistema apribojama kiekvienai iš šių bendrovių priskirtu grynuoju turtu.

59. Dėl šių nuostatų norėčiau pateikti tris pastabas. Pirmiausia Šeštosios direktyvos 12 straipsnyje nustatytas reikalavimas numatyti kreditorių interesų apsaugos sistemą yra minimalus reikalavimas. Iš tiesų žodis „bent“ rodo, kad valstybės narės privalo paisyti tam tikros kreditorių interesų apsaugos ribos, suteikdami jiems apsaugos priemones nurodytoje situacijoje, tačiau jos gali taikyti ne tik šią apsaugos priemonę. Šeštosios direktyvos 12 straipsnyje nepateikiamas išsamus sąrašas priemonių, kurios gali būti nustatytos siekiant apsaugoti kreditorių interesus [17].

60. Be to, Šeštojoje direktyvoje valstybės narės įpareigojamos nustatyti tokią tinkamą kreditorių apsaugos sistemą tik tiems skoliniams reikalavimams, kurie kilo iki skaidymo projekto paskelbimo ir kurių vykdymo terminas tuo metu dar nebuvo pasibaigęs. Vis dėlto, kalbant apie reikalavimus, kilusius prieš paskelbiant apie skaidymo projektą, kurių vykdymo terminas šio paskelbimo metu jau yra suėjęs, pažymėtina, kad šioje direktyvoje nenumatyta konkrečių kreditorių interesų apsaugos priemonių. Be to, atrodo, kad nors valstybės narės privalo nustatyti tam tikros rūšies reikalavimų apsaugos priemones, nacionalinės teisės aktų leidėjai nacionalinėje teisėje gali numatyti apsaugos priemones, susijusias su kitų rūšių reikalavimais, nepatenkančiais į Šeštosios direktyvos nuostatų taikymo sritį.

61. Galiausiai iš Šeštosios direktyvos 12 straipsnio aiškiai matyti, kad jeigu yra įgyvendinama įgyjančiųjų bendrovių solidariosios atsakomybės tvarka, tai nereiškia, kad negali būti taikomos kitos kreditorių interesų apsaugos priemonės. Skirtingų apsaugos priemonių lygiagretus taikymas leidžia tik apriboti įgyjančiųjų bendrovių solidariąją atsakomybę jų grynuoju turtu. Įgyjančiųjų bendrovių solidariosios atsakomybės tvarkos įgyvendinimas negali kliudyti nustatyti kitų kreditorių apsaugos priemonių.

62. Vadinasi, priešingai, nei teigia I.G.I. ir *Costruzioni Ing. Iandolo*, Šeštosios direktyvos 12 straipsnyje nenumatyta „baigtinė apsaugos sistema“, kuriai esant valstybės narės nebegali nustatyti papildomų kreditorių interesų apsaugos priemonių. Ši nuostata iš esmės nekliudo valstybėms narėms palikti galioti esamų ar nustatyti naujų priemonių, kuriomis taip pat būtų siekiama apsaugoti skaidyme dalyvaujančių bendrovių kreditorius.

63. Be to, priešingai, nei nurodo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, nė pagal vieną Šeštosios direktyvos 12 straipsnio nuostatą šių papildomų kreditorių interesų apsaugos priemonių įgyvendinimui nėra nustatyta sąlyga prieš tai imtis šioje direktyvoje numatytų priemonių. Taigi laikausi nuomonės, kad valstybės narės gali laisvai nustatyti kreditorių interesų apsaugos mechanizmus greta Šeštojoje direktyvoje aiškiai nurodytų priemonių.

64. Toks *actio Pauliana*, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, skiriasi nuo Šeštojoje direktyvoje numatytų priemonių. Tai nėra į nacionalinę teisę perkelta priemonė ir yra skirta taikyti tik kai kurioms situacijoms [18]. Vis dėlto toks *actio Pauliana*, kaip numatytas Italijos Civiliniame kodekse, yra priemonė, kuria siekiama apsaugoti kreditorių teises, jeigu skolininko sandoris gali pakenkti jų interesams. Taigi jis leidžia plačiau apsaugoti skaidomosios bendrovės kreditorių interesus. Mano nuomone, toks *actio Pauliana*, kaip nagrinėjamasis pagrindinėje byloje, yra papildoma kreditorių interesų apsaugos priemonė, kuri nėra draudžiama pagal Šeštosios direktyvos 12 straipsnį [19].

17 Vis dėlto valstybėms narėms nepaliekama visiškos laisvės nustatant priemones, kuriomis siekiama to paties tikslo, kaip patikslinta šios išvados 67–69 punktuose.

18 Nes pagal ją reikalaujama, be kita ko, kad skolininkas būtų atlikęs skaidymo veiksmą nesąžiningai ir dėl to būtų padaryta žala kreditoriui.

19 Šiuo klausimu nesvarbu, kad *actio Pauliana* yra skirtas reikalavimams, kilusiems iki skaidymo ir kurių vykdymo terminas jau yra pasibaigęs arba dar nepasibaigęs. Mano supratimu, Šeštosios direktyvos 12 straipsnis leidžia abiem atvejais nustatyti kreditorių interesų apsaugos priemones.

65. Taigi laikausi nuomonės, kad Šeštosios direktyvos 12 straipsnis iš esmės nedraudžia skaidomosios bendrovės kreditoriams, kurių reikalavimai kilo iki skaidymo, pareikšti tokį *actio Pauliana*, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, po to, kai skaidymas užbaigiamas, nors šie kreditoriai ir nepasinaudojo nacionalinėje teisėje pagal šią nuostatą numatyta apsaugos priemone [20].

66. Vis dėlto čia reikėtų patikslinti mano siūlomą Šeštosios direktyvos 12 straipsnio aiškinimą.

67. Mano nuomone, nors valstybės narės gali nustatyti arba palikti galioti kitas kreditorių apsaugos priemones nei numatytosios Šeštojoje direktyvoje, vis dėlto šios priemonės neturi trukdyti šioje direktyvoje numatytiems rezultatams ir taip pakenkti jos veiksmingumui.

68. Šiuo klausimu primenu, kad, kaip Komisija teisingai pažymėjo per teismo posėdį, pagal Šeštosios direktyvos 12 straipsnį, aiškinamą atsižvelgiant į jos 8 konstatuojamąją dalį, vienas iš šios direktyvos tikslų yra užtikrinti, kad visi skaidyme dalyvaujančių bendrovių kreditoriai būtų apsaugoti, kad skaidymas nesukeltų jiems žalos. Taigi man atrodo, kad Šeštosios direktyvos 12 straipsnis, kuriame numatyta skaidyme dalyvaujančių bendrovių kreditorių apsauga, yra grindžiamas šių kreditorių lygybės principu. Be to, iš šios direktyvos 11 konstatuojamosios dalies matyti, kad ja taip pat siekiama užtikrinti skaidymo procedūrų teisinį saugumą.

69. Vis dėlto, kaip nurodo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, negalima atmesti, kad jeigu kai kurie skaidomosios bendrovės kreditoriai pareikštų *actio Pauliana* įgyjančiajai bendrovei, tai galėtų pakenkti kitų kreditorių, kuriems taip pat yra skirta Šeštosios direktyvos 12 straipsnyje numatyta apsauga ir kurie kliovėsi skaidymo pasekmėmis, interesų apsaugai. Be to, negalima atmesti, kad *actio Pauliana* pareiškimas gali paveikti trečiųjų asmenų ir skaidyme dalyvaujančių bendrovių santykių teisinį saugumą. Jeigu taip būtų (o tai turėtų patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas), *actio Pauliana* pareiškimas galėtų trukdyti siekti Šeštosios direktyvos tikslų.

70. Taigi laikausi nuomonės, kad Šeštosios direktyvos 12 straipsnis iš esmės nedraudžia skaidomosios bendrovės kreditoriams, kurių reikalavimai kilo prieš skaidymą, pareikšti tokį *actio Pauliana*, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kai skaidymas jau užbaigtas, nors šie kreditoriai nepasinaudojo nacionalinėje teisėje pagal šią nuostatą numatyta apsaugos priemone, jeigu toks ieškinys nekenkia kitų šioje nuostatoje nurodytų kreditorių apsaugai, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

2. Dėl antrojo prejudicinio klausimo

71. Antruoju prejudiciniu klausimu jį pateikęs teismas siekia sužinoti, ar „negaliojimo“ sąvoka, kaip ji suprantama pagal Šeštosios direktyvos 19 straipsnį, turi būti aiškinama kaip apimanti ir tokį *actio Pauliana*, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje.

20 Be to, dar norėčiau pažymėti, kad nagrinėjamu atveju skaidomosios bendrovės kreditoriams būtina pareikšti *actio Pauliana*, kad jie būtų apsaugoti. Kaip nurodžiau šios išvados 51 punkte, Italijos teisės aktų leidėjas nusprendė Šeštojoje direktyvoje numatytą tvarką taikyti daliniams skaidymams, kai skaidomosios bendrovės turto dalis perduodama vienai bendrovei. Vis dėlto šioje direktyvoje numatyta solidariosios atsakomybės sistema, skirta kreditorių interesams apsaugoti, yra *įgyjančiųjų bendrovių* solidariosios atsakomybės sistema ir pagal minėtos direktyvos nuostatas valstybėms narėms nenustatyta pareiga nustatyti solidariąją atsakomybę tarp, viena vertus, skaidomosios bendrovės ir, kita vertus, įgyjančiosios bendrovės. Kitaip tariant, jeigu skaidomosios bendrovės turto dalis pereina tik vienai įgyjančiajai bendrovei, kaip yra pagrindinėje byloje nagrinėjamu atveju, viena iš Šeštojoje direktyvoje numatytų kreditorių interesų apsaugos priemonių taptų neveikianti. Mano supratimu, *actio Pauliana* šiuo konkrečiu atveju galėtų būti laikomas priemone Šeštojoje direktyvoje numatytos įgyjančiųjų bendrovių solidariosios atsakomybės sistemos neveiksmingumui sušvelninti. Dėl panašaus atvejo Prancūzijos teisėje žr. Lecourt, B., „De l'utilité de l'action paulienne en droit des sociétés“, *Aspects actuels du droit des affaires, Mélanges en l'honneur de Yves Guyon*, Dalloz, Paris, 2003. Šiuo klausimu reikėtų patikslinti, jog iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, jog Italijos teismai pripažįsta, kad Italijos teisėje solidariosios atsakomybės sistemos taikymas išplėstas skaidomajai bendrovei ir įgyjančiajai bendrovei.

72. Iš pradžių derėtų pabrėžti, kad „negaliojimo“ sąvoka Šeštojoje direktyvoje niekaip neapibrėžta. Pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją sąvokų, kurių apibrėžties nepateikia Sąjungos teisė, reikšmė ir apimtis nustatoma remiantis jų įprasta reikšme bendrinėje kalboje, kartu atsižvelgiant į aplinkybes, kuriomis jos pavartotos, ir teisės aktų, kuriuose jos įtvirtintos, tikslus [21].

73. „Negaliojimo“ sąvoka pagal jos įprastą reikšmę reiškia nubaudimą už sandorį, kuris neatitinka jam sudaryti reikalaujamų sąlygų ir dėl kurio šis sandoris išnyksta ir sukelia pasekmes visiems asmenims. Šią apibrėžtį patvirtina sąvokos „negaliojimas“ vartojimo aplinkybės ir Šeštąja direktyva apskritai ir jos 19 straipsniu konkrečiai siekiami tikslai.

74. Šeštosios direktyvos 19 straipsnyje numatytos ribojančios sąlygos, kurias turi atitikti skaidymo procedūros negaliojimo tvarka. Visų pirma, be sutrumpinto termino ieškiniui dėl negaliojimo pareikšti, šios direktyvos 19 straipsnio 1 dalies b punkte nurodyta, kad įsigaliojęs skaidymas gali būti pripažintas negaliojančiu tik dėl tam tikrų motyvų, kurių sąrašas yra baigtinis. Šie motyvai susiję tik su sąlygų, kurios yra būtinos skaidymo aktui sudaryti, nesilaikymu, pavyzdžiui, nesant išankstinės teisminės arba administracinės priežiūros, jeigu skaidymas nebuvo tinkamai parengtas ir patvirtintas arba negalioja visuotinio susirinkimo sprendimas dėl skaidymo projekto. Taigi skaidymo negaliojimas, kaip jis suprantamas pagal Šeštosios direktyvos 19 straipsnį, yra sankcija už sąlygų, susijusių su skaidymo akto sudarymu, pažeidimą.

75. Be to, Šeštosios direktyvos 19 straipsniu, kuriuo ribojamos ieškinio dėl skaidymo negaliojimo pareiškimo sąlygos, siekiama užtikrinti ir skaidyme dalyvaujančių bendrovių, ir šių bendrovių bei trečiųjų asmenų, ir akcininkų tarpusavio santykių teisinį saugumą, kaip tai matyti iš šios direktyvos 11 konstatuojamosios dalies. Iš to galima spręsti, kad skaidymo negaliojimas, kaip tai suprantama pagal Šeštosios direktyvos 19 straipsnį, sukelia pasekmes visiems asmenims.

76. Galiausiai Šeštosios direktyvos 19 straipsnio 1 dalies d punkte taip pat numatyta, kad, jeigu tai yra įmanoma, turi būti pašalintas trūkumas, dėl kurio skaidymas gali būti pripažintas negaliojančiu. Iš šios direktyvos 19 straipsnio tikslo ir ja nustatytos sistemos matyti, kad šia nuostata pirmiausia siekiama neleisti išnykti įsigaliojusiam skaidymo aktui.

77. Norėčiau pridurti, kad šį sąvokos „negaliojimas“, kaip ji suprantama pagal Šeštosios direktyvos 19 straipsnį, aiškinimą kaip sankcijos už aktą, kurio sudarymo sąlygų nesilaikoma, dėl kurios jis išnyksta ir sukelia pasekmes visiems asmenims, patvirtina kitų Sąjungos teisės aktų, kuriuose vartojama „negaliojimo“ sąvoka, aiškinimas, konkrečiau – Pirmosios direktyvos, susijusios su bendrovių negaliojimu. Pirmosios direktyvos 11 straipsnio 2 pastraipoje numatyta, kad, „išskyrus pirmiau nurodytus bendrovės negaliojimo pagrindus, bendrovei netaikomi jokie neegzistavimo, absoliutaus negaliojimo, santykinio negaliojimo arba negaliojimo pagrindai“. Taigi Pirmosios direktyvos 11 straipsnio 2 pastraipos sąvoka „negaliojimas“ apima neegzistavimą, absoliutų negaliojimą, santykinį negaliojimą arba negaliojimo pagrindus, ir visos šios sąvokos nurodo veiksmus, dėl kurių išnyksta aktas, t. y. jo panaikinimą.

78. Vis dėlto, mano požiūriu, skiriasi skaidymo paskelbimo negaliojančiu procedūros, kaip ji suprantama pagal Šeštosios direktyvos 19 straipsnį pagal šioje nuostatoje pateiktą apibrėžtį, ir *actio Pauliana*, kuris nagrinėjamas pagrindinėje byloje, dalykas ir pasekmės.

79. Pirma, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą patikslina, jog Civilinio kodekso 2901 straipsnyje numatyta, kad kreditorius gali reikalauti, kad turto perleidimo sandoriai, kuriais skolininkas sukelia jam *žalą*, būtų pripažinti nesukeliančiais pasekmių jo atžvilgiu. Taigi paskelbimo negaliojančiu procedūra siekiama nubausti už skaidymo akto sudarymo sąlygų nesilaikymą, o tokio *actio Pauliana*, kaip nagrinėjamas pagrindinėje

21 Žr., be kita ko, 2017 m. spalio 12 d. Sprendimą *X* (C-661/15, EU:C:2017:753, 27 punktas) ir 2018 m. rugsėjo 20 d. Sprendimą *2M-Locatel* (C-555/17, EU:C:2018:746, 36 punktas).

byloje, vienintelis tikslas yra apsaugoti kreditorius, kurių teisėms skaidymas sukėlė žalą. Antra, dėl paskelbimo negaliojančiu procedūros skaidymas išnyksta ir pasekmės kyla visiems asmenims, o dėl tokio *actio Pauliana*, kaip nagrinėjamasis pagrindinėje byloje, tiesiog išnyksta galimybė remtis skaidymo aktu prieš kreditorių, nes jis nesukelia pasekmių ieškinį pareiškusiam *kreditoriui*.

80. Taigi laikausi nuomonės, kad negalima painioti paskelbimo negaliojančiu procedūros, kaip ji suprantama pagal Šeštosios direktyvos 19 straipsnį, ir *actio Pauliana*, kuris nagrinėjamas pagrindinėje byloje.

81. Šiuo klausimu reikėtų pridurti, jog Reglamento (ES) 2015/848 [22] 7 straipsnio 2 dalies m punkte nurodyta, kad valstybės, kurioje iškelta byla, teisė nustato, be kita ko, taisykles dėl sandorių, kurie yra nenaudingi visiems kreditoriams bendrai, pripažinimo niekiniais, jų nuginčijimo ar jų nevykdytinumo. Šiuo atveju sandorio negaliojimas ir nevykdytinumas laikomi tapačiomis sąvokomis. Iš to darau išvadą, kad jeigu Sąjungos teisės aktų leidėjas ketina tas pačias taisykles taikyti ir sandorio negaliojimui, ir nevykdytinumui, jis tai aiškiai nurodo. Taip nėra, kalbant apie Šeštosios direktyvos 19 straipsnį.

82. Taip pat pažymiu, kad, prilyginus *actio Pauliana* paskelbimo negaliojančiu procedūrai, kaip ji suprantama pagal Šeštosios direktyvos 19 straipsnį, *actio Pauliana* pareiškimas būtų neveiksmingas. Kadangi *actio Pauliana* nesiekiama nubausti už skaidymo akto sudarymo sąlygų nesilaikymą, jis niekada negalėtų būti priskiriamas prie vieno iš Šeštosios direktyvos 19 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytų negaliojimo atvejų. Vadinasi, pagal šios direktyvos 19 straipsnio 1 dalies b punktą *actio Pauliana*, prilyginus jį ieškiniui dėl panaikinimo, nebegalėtų būti pareikštas po skaidymo įsigaliojimo. Vis dėlto *actio Pauliana*, kuriam reikalingas turto perdavimo sandoris, neabejotinai reiškiamas po skaidymo įsigaliojimo. Dėl to ši priemonė netektų savo poveikio [23].

83. Be to, kadangi norint pareikšti *actio Pauliana* turi būti galiojantis turto perdavimo sandoris, būtų paradoksalu laikyti šį ieškinį lygiaverčiu paskelbimo negaliojančiu procedūrai, kuria siekiama būtent nubausti, pripažįstant šį sandorį negaliojančiu.

84. Taigi sąvoka „negaliojimas“, kaip ji suprantama pagal Šeštosios direktyvos 19 straipsnį, negali būti prilyginta tokiam *actio Pauliana*, kuris nagrinėjamas pagrindinėje byloje.

85. Todėl laikausi nuomonės, kad Šeštosios direktyvos 19 straipsnis turi būti aiškinamas kaip nedraudžiantis skaidomosios bendrovės kreditoriams, įgijusiems savo reikalavimus dar prieš šios bendrovės skaidymą, pareikšti *actio Pauliana*, kuris nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kai skaidymas jau įvyko, ir *actio Pauliana* negali būti prilyginamas pripažinimo negaliojančiu procedūrai, kaip ji suprantama pagal šią direktyvą.

V. Išvada

86. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į *Corte d'Appello di Napoli* (Neapolio apeliacinis teismas, Italija) pateiktus prejudicinius klausimus:

1. 1982 m. gruodžio 17 d. Tarybos direktyvos 82/891/EEB, pagrįstos Sutarties 54 straipsnio 3 dalies g punktu, dėl akcinių bendrovių skaidymo, iš dalies pakeistos 2007 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/63, 12 straipsnis kartu su šios direktyvos 21 ir 22 straipsniais turi būti aiškinamas taip, kad juo skaidomosios bendrovės kreditoriams, kurių reikalavimai kilo prieš išskaidant šią bendrovę, nedraudžiama pareikšti *actio Pauliana*, kuris nagrinėjamas pagrindinėje byloje, jeigu skaidymas įvyko minėtiems kreditoriams nepasinaudojus

22 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas dėl nemokumo bylų (OL L 141, 2015, p. 19).

23 Tokia išeitis negalima, nes *actio Pauliana* gali atlikti švelninantį vaidmenį, kai nebeveikia kitos Sąjungos teisėje numatytos kreditorių apsaugos priemonės, pavyzdžiui, įgyjančiųjų bendrovių solidariosios atsakomybės mechanizmas.

nacionalinėje teisėje perkeliant Šeštąją direktyvą 82/891, iš dalies pakeistą Direktyva 2007/63, numatyta apsaugos priemone, siekiant pripažinti, kad skaidymu negalima remtis jų atžvilgiu, jeigu toks ieškinys nekenkia kitų šioje nuostatoje nurodytų kreditorių apsaugai.

2. Šeštosios direktyvos 82/891, iš dalies pakeistos Direktyva 2007/63, 19 straipsnis kartu su jos 21 ir 22 straipsniais turi būti aiškinamas kaip nedraudžiantis skaidomosios bendrovės kreditoriams, įgijusiems savo reikalavimus dar prieš šios bendrovės skaidymą, pareikšti *actio Pauliana*, kuris nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kai skaidymas jau įvyko, ir *actio Pauliana* negali būti prilyginamas pripažinimo negaliojančiu procedūrai, kaip ji suprantama pagal šią direktyvą.